

زانكۆی سه‌لاحه‌ددين - هه‌ولێر
كۆلیژی په‌روه‌رده‌ی جه‌سته‌یی
بۆ زانسته وهرزشییه‌كان

تۆپی ده‌ست

(پلانی به‌رگه‌ریکردن و هه‌یرشه‌ردن)

قۆناغی چواره‌م

مامۆستای بابه‌ت

پروفیسۆری یاریده‌ده‌ر
مظفر انور امین

سالێ خنێودن

ناوەرپۆك

لاپەرە	بابەت	بەشبەكردن
4	پلانى يارى تۆپى دەست	
4	پلانى يارىيى بەرگريگردن	1
4	قۇناغەكانى بەرگري	1.1
5	بەشەكانى بەرگريگردن	2.1
6	بەرگري تاك (تاكەكەسى)	1.2.1
6	بەرگري بەكۆمەل	2.2.1
7	بەرگري تىپى	3.2.1
7	رېڭاي بەرگريگردن و چۆنىيەتى ھەئبزاردىنى(دياريگردنى)	3.1
8	شېۋەكانى بەرگري لە ناوچەكە	4.1
8	شېۋەكارى (پېكەتەى) بەرگري (6 : صفر)	1.4.1
9	شېۋەكارى (پېكەتەى) بەرگري (5 : 1)	2.4.1
9	شېۋەكارى (پېكەتەى) بەرگري (4 : 2)	3.4.1
10	شېۋەكارى (پېكەتەى) بەرگري (3 : 3)	4.4.1
11	شېۋەكارى (پېكەتەى) بەرگري (3 : 2 : 1)	5.4.1
11	رېڭاي بەرگريگردنى پياو بۇ پياو (يەك بۇ يەك)	5.1
12	رېڭاي بەرگريگردنى تىكەل (تىكەلاو)	6.1
12	بەرگريگردن لە چەندىن بارى تايبەت	7.1
13	پلانى يارىيى ھېرشېردن	2
13	قۇناغەكانى ھېرشېردن	1.2
14	قۇناغى ھېرشى خىراى تاك (رفىنەر)	1.1.2
15	قۇناغى ھېرشى خىراى بەكۆمەل (بەربلاو)	2.1.2
17	قۇناغى درووست كردنى ھېرش (ھېرشى چر)	3.1.2
18	قۇناغى كۇتايى ھىنانى ھېرش (برىن) -	4.1.2

لاپەرە	بابەت	بەش بەكردن
18	شيوەكانى ھيرشېردن	2 . 2
19	شيوەكارى (پېكھاتەى) ھيرشېردنى (1 : 5)	1 . 2 . 2
20	شيوەكارى (پېكھاتەى) ھيرشېردنى (2 : 4)	2 . 2 . 2
20	شيوەكارى (پېكھاتەى) ھيرشېردنى (3 : 3)	3 . 2 . 2
21	شيوەكارى (پېكھاتەى) ھيرشېردنى (4 : 2)	4 . 2 . 2
22	رېگەگرتن (الصجن)	3 . 2
22	ئالوگورى شوئنهكانيان (تغيير المراكز)	4 . 2
24	ناوچەكانى ياريكردن لە لايەن ھيرشېردن و بەرگريكردن لە تۆپى دەستدا	
26	ئەركەكانى ھەردوو ناوبزىوان پيش وە لەكاتى وە دواى ياريكردن چىيە	
27	- ئەركەكانى تۆماركەر و كاتگر چىيە ؟ وە ئەو بەرپرسىارە ھاوبەشەى لە نپوانياندا ھەيە چىيە	
29	ھىماكانى دەست	
30	سەرچاوەكان	

- پلانى يارى تۇپى دەست :

واتە ئەو جولەو مانۇرانەيىيە كە تىپ پى ھەئدەستى لى كاتى يارىكردىن، بە مانايەكى تر واتە چۆنىيەتى سەوداگەرىكردىن (التعامل) لەگەل تىپى بەرامبەر لەكاتى پالەوانى (البطولات) ، وە بۇ نمونە كە يارىزان ھەئدەستى بە بەكارھىنانى كارامەيىيەكانى جولانەوۋى بنەرەتى وە روخسارەكانى جەستەيى بۇ خۇ ئامادەكردىن روخسارى خواستى(إرادة) بەھيىزى جىگىر و شارەزايى تواناي فيكرى(تىگەيشتن) بۇ ئەوۋى زال بىت لەسەر بەرپەنگارىوونەوۋى يارىزانانى تىپى بەرامبەر ، وە لە يارى تۇپى دەست دا پلان لە زياد بوون دايە وە بە شىۋەيەكى ھەمەجۇر و بەرچاۋ بە بەردەوامى لە كاتى يارىكردىندا ، وە زۆربوونى جۇرى پلاننان رادەووستىت لەسەر يارىزانان وكارەمەيەكان .

- جۆرەكانى پلان لە تۇپى دەستدا :

1 - پلانى يارى بەرگىكردىن :

2 - پلانى يارى ھىرشىردن :

1 - پلانى يارى بەرگىكردىن :

بەرگى برىتى يە لەو ھەولانەى كە يارىزانانى تىپ ئەنجامى دەدەن لەساتى لەدەستدانى تۇپ بۇ راگرتنى يارىزانانى تىپى ھىرشبەر بە رىگە ياسايى يەكان بۇ گۆل كرىن و دووبارە كۆنترۇلكرىدەوۋى تۇپ . سەرجم پىسپۇرانى تۇپى دەست كۆكن لەسەر ئەوۋى تىپ دەبىتە بەرگى لەساتى لەدەست دانى تۇپ ، بۇيە لەسەريەتى بەخىرايى بگۆرئ بۇ بارى بەرگى ، راستەوخۇ ھىرش بكاتە سەر ئەو يارىزانانەى تۇپى لەلايە ئەويش لەرپى ئەو يارىزانانەى تۇپەكەى لە دەست داوۋە يان نزيكترين بەرگىكار بۇ راگرتنى ئەو ھىرشبەرە لە پاسدان يان بە ئاراستەكردىن تۇپ بەرەو گۆل بە ھىز و بەخىرايى و بە ووردى پىويست . ھەرۋەھا پىدانى ھەل بۇ يارىزانانى تر بۇ گەرەنەوۋە بە خىرايى بۇ ناوچەكانى بەرگى و رىكخستى رىزەكانيان . چونكە شكىسى بەرگىكردىن دەبىتە ھۇى تۇماركردىن گۆل بۇيە ئەركى بەرگى زەحمەت ترە لە ئەركى ھىرش كرىن بەتايىبەت ئەگەر ئەنجامى كۆتايىمان لەبەرچاۋ گرت چونكە ھەئەكردىن لە بەرگى واتە تۇماركردىن گۆل لەلايەن تىپى بەرامبەر لەوكاتەى لەوكاتەى ھەئەكردىن لە ھىرشىردن واتە لەدەستدانى تۇپ .

1 - 1 قۇناغەكانى بەرگى :

ئەو كاتەى تىپ لە بارى بەرگىكردىندا دەبى ، لەو ساتەى كە تۇپكە لە دەست دەدات تا كاتى گەيشتنى يارىزانانى بەرگى بۇ شوپنى(ناوچەكانى) بەرگىكردىن يان لە بەرامبەر ھىلى (6) مەترىدا .

- دەكرئ بۇ سى قۇناغ دابەش بكرئ ئەمانەن :

1 - باشەكشەكردىن بەرەو دواوۋە .

2 - رىكخستى يارىزانانى بەرگى لە سىستەمى بەرگىكردىن .

3 - پلاننان يان سىستەمى بەرگىكردىن .

1 - پاشەكشەكردن بەرەو دواوہ :

لەسەر ھەموو ئەندامانی ئەو تیبەیی تۆپەكەیان لە دەست دەدەن و دەچنە باری بەرگریکردن ، گەرانبەوہ و پاشەكشەیان بەخیرایەکی زۆر لە یاریگای تیبی بەرامبەر بۆ یاریگای خۆیان ، وە ئەم گەرانبەوہش دەتوانرێت بە دوو رینگا جیبەجی بکریت :

ا - ڤاكردنی خیرا بەرەو پێشەوہو دواوہ ، لەو كاتە یاریزانای بەرگری لە گۆرەپانی تیبی بەرامبەر دەبیت .

ب - ڤاكردنی خیرا بەرەو دواوہ ، لەوكاتە لە نیو گۆرەپانی خۆی دەبیت وە ئەوہش لەسەر خیرایی و جۆری ھیرشبردنكە دەوہستیت كە تیبی دەست بەسەرگرتووی تۆپەكە ئەنجامی دەدات .

كاتی تیبی بەرامبەر ھیرشیکی خیرا و كتوپر ئەنجام دەدات ئەوا بەرپرسیاری لە چاودێرکردن و سستکردنی ھیرشبەر ئەكەویتە سەر نزیكترین یاریزانای بەرگریكەر بۆ یاریزانە ھیرشبەرەكە . چونكە رینگە پینەدان و دواخستنی یاریزانانی ھیرشبەر لەلایەن بەرگریكەری نزیك ئەوا دەرفەت ئەبەخشی بە ھاوڕێیەكانی تری تا بگەرپینەوہ ھیلی بەرگری نزیك لە گۆلەكەیان .

2 - ریکخستنی یاریزانانی بەرگری لە سیستەمیکی بەرگریکردن :

سەرەنجامی پاشەكشەییەکی خیرا و نارێکی یاریزانانی بەرگری لە یەكەم ساتدا ئەوا زۆربەیی یاریزانەكان لە شوینەكانی بەرگری كردنی خۆیان نین ، لەبەر ئەوہ لەسەر ھەر یاریزانێك پێویستە ھەول بەدات بۆ چاكردنی باری بەرگریكردنی و پۆشینی كونەبەر (بۆشایی) بەرگری نزیك بەھاوکاریكری كردنی لەگەڵ ئەوانەیی تر تا كاتی ئارام بوونەوہی جولەیی ھیرشبەرەكان و بەدەست ھینانی ئەو كاتە بۆ گەرانبەوہی تەواو بۆ شوینەكانی بەرگریكردن لە چوارچێوہی پیلانیکی بەرگری نەخشە كێشراو لەلایەن راپینەری تیب .

3 - پلاندانان یان سیستەمی بەرگریکردن .

چوونە شوینی بەرگری نەخشەكێشراو بۆ ھەر یاریزانێك لە چوارچێوہی پیلانی بەرگری ئەوہ دەگەینی كە تیبی بەرگریكەر بەسەر مەترسی یەكەم زال بووہ ئەوہش بەرپێگەگرتن لە تیبی بەرامبەر لە جیبەجیكردنی ھیرشی رھینەر (ھیرشی خیرایی تاك) ئەوہش دەگەینی كە جولەیی بەرگریكردن بۆ ھەر یاریزانێك چاكرت رێك دەكەویت. زیاتریش یەكتری دەگرن بۆ بەرگریكردن لە گۆل بۆ سەرنبەكەوتنی ھیرشەكانی تیبی بەرامبەر .

1 - 2 بەشەكانی بەرگریکردن :

یاری بەرگریكردن دابەش دەكریت بۆ سی بەش ئەمانەن :

1 - بەرگری تاك (تاكەكەسی) .

2 - بەرگری بەكۆمەڵ .

3 - بەرگری تیبی .

1 - 2 - 1 بەرگى تاك (تاكەكەسى) :

ئەم بەرگىيە ناسراۋە بەۋەى برىتتىيە لە سەر جەم جولانەۋەكان كە يارىزانانى بەرگى ھەلدەستى بەمەبەستى ئاستەنگ خستەنە بەردەم يارىزانانى ھېرشبەر و راگرتنى مەترسى و پېگىرى كىردن لە تۆماركىردنى گۆل . ھەر يارىزانىك لە تىپى بەرگى لە چوارچىۋەى پىلانى بەرگى چاۋەرئى يارىزانانى تىپى بەرامبەر دەكات و چاۋدېرى دەكات و پېگىرى لىدەكات لە بەرە و پېش چوون بۇ گۆل تۆماركىردن ، ھەرۋەھا دەبى يارىزان زىر و وورىا بىت و تواناى برىاردانى خىراى ھەبى بۇ روو بەرۋوبوونەۋەى كاتەكانى يارىكىردنى ھەمەچەشن و جىاواز .

سەرەراى ئەۋەى كە بەرگى لە تۆپى دەستى ھاۋچەرخ ھانى يارى ھېرش كىردنى بەكۆمەل دەدات بە پلەيەكى بەرز ، بەلام بەرگى تاكەكەسى يەككە لە كىردارە بەرگىيە بنەرەتتەكان كە يارى بە كۆمەلئى لەسەر بنىاد دەرئى بۇ بەدەست ھىنانى سەرگەوتن بەسەر تىپى بەرامبەر ، ئەم جۆرە پىشت دەبەستى بە تۈنست وليھاتوۋى جەستەيى بەرز بۇ يارىزان و كارامەيى و ھونەرى باشى ھەبى تاكو كارىگەر بىت لە بەرزكىردنەۋەى تواناى بەرگى تىپ ، بۇيە كارى بەرگىكار قورسە ئەۋىش راگرتنى ھېرش و سنورداركىردن و كاركىردن لەسەر پېگىرىكىردنى ھەر ھېرش كىردنىكە لەلەيەن تىپى بەرامبەر .

لىرە بەدەردەكەۋى كە پىلانەكانى بەرگى تاكەكەسى رۆلى گىرنگى ھەيە لە يارى ، بەدەيھىنانى ئامانجى سەرەكى لەياريكىردنى بەرگى دەۋەستى لەسەر تواناكانى يارىزانان ، بەرگىكىردن نىرخى نىيە بە ھەموو جۆرەكانى بەبى بوۋى بەرگىكارى ناياب چۈنكە ئەو بنەماى كارى بەرگىيە ، بۇيە ئەو ئەنجامدانەى كە يارىزانەكە بە خۇى پىي ھەلدەستى بنەرەتى سەرگەوتنە لە ئەنجامدانى بەرگى بەكۆمەل و تىپى .

- گىرنگىتەن بنەماكانى بەرگى تاكەكەسى :

1 - ۋەستانى ئامادەباشى بەرگى بنەرەتى .

2 - جولانەۋە بۇ تەنىشت .

3 - رووبەرۋوبوونەۋەى ئەو ھېرشبەرەى كە مەترسى دەبىت لەسەر گۆل .

4 - گىرانەۋەى تۆپ بە دوو دەست ، بە دوو پېگە دەبى : بى بازدان ، بە بازدان .

5 - گىرانەۋەى تۆپ بە يەك دەست .

6 - بېرەن و دوورخستەنەۋەى تۆپ لە كاتى يارىزان پاس دەدات يان ئاراستەى تۆپ بەرەو گۆل دەكات .

7 - ھېرشكىردنە سەر يارىزان و ۋەرگرتنى تۆپ لىي لەكاتى تپ تەپە .

8 - بەرگى دۇى ھېرشبەرى بازنە يان بەرگىكىردن بە كەمەر .

1 - 2 - 2 بەرگى بە كۆمەل :

برىتتىيە لەو پىكارە بەرگىانەى كە بەستراۋەتەۋە بە يەكتى كە دوو يارىزانى بەرگى يان زىاتر پى ھەلدەستن ، يان برىتتىيە لە ھاۋكارى كۆمەلە يارىزانىكى بەرگى بە مەبەستى بەرگى دۇى چەند يارىزانىكى ھېرشبەر كە ژمارەيان يەكسانە يان زىاترە .

كارى بەرگى بەكۆمەل بىۋىستى بە ھەمەھەنگى و پىكخستن و لىك تىگەشىتن لە نىۋان يارىزانانى يەك تىپ تاكو يارىزانى بەرگى بزانى ئەركەكانى بەرگى ھاۋرىكانى بەرگىكار چىە ، ئاشناى ھەلسوكەوت و جولەيان ھەبى

لە رۆشنایى ئەو جولانەوانە دەبىي جولانەووە ھەئسوكەوتەكانى ھاوسەنگ بن لەگەل جولەى ھاورپىكانى بۆ نەھىشتنى رپوونەدانى ھىچ بۆشايى و كەم و كورتىەك لە بەرگرى تا تىپى ھىرشبەر ئەمە نەقۇزتەووە بۆ تەواوكردى كارى ھىرشكردى ، يارىكردى بەرگرىكەران زۇر زەحمەت دەبىي بەھۆى يارىكردى تىپى ھىرشبەر بەستراوتەووە بە كۆتايى ديارىكراو بۆى ، چەنگە دەبىي يارىزان كارامەكان و توانا تاكەكەسى يەكانى باش بىت و ووربا بىت لە سەرجم كاتەكانى يارىكردى ، سەرەراى ھاوكارى تەواوى نيوان ھاورپىكانى بۆ رپووبەرووبونەووەى جولانەووەى بەرگرىيە جىاوازەكان .

بەمەش بەرگرى تاكەكەسى بەس نىيە بۆ زال بوون بەسەر ئەو ھىرشەى كە زياتر لە ھىرشبەرىك پىي ھەلەدەستى ، ئەمەش وادەكات پەنا بىرپتە بەر پلانە بەرگرىيە بە كۆمەلەكان بۆ رپووبەرووبونەووەى جولەكانى ھىرشكردى لەگەل رپىكخستنى پلانەكانى تىپى بۆ تىپەكەى .

1 - 2 - 3 بەرگرى تىپى :

بۆ زال بوون بەسەر شىوازەكانى ھىرشكردى رپىكخراو و تۆكەكانى تىپى ھىرشبەر ئەوا دەبىي ئەندامانى تىپى بەرگرى ھاوكار بن و ئەركەكانى بەرگرىيان يەك بىخەن و لە بەرگرى تاكەكەسى بەرەو بەرگرى بە كۆمەلە بچن بۆ كاركردى وەكو يەكەيەك لە بەرگرىدا ، مەبەست لىرەدا بەرگرى تىپە .

پىلانەكانى بەرگرى تىپى قورس و ئەستەمە ئەمەش پىويستى بە يارىزانى بەرگرى ھەيە بۆ چاودىرى كردنى و بەدوادا چوونى بەردەوام بۆ جولەى يارىزانانى تىپى بەرامبەر ئەمە ئەمە لەلايەك و كۆنترۆل كردنى جولەى ھاورپىكانى لەلايەكى ترەو ئەمە پىويستى بە رپىكخستن و ھەماھەنگى و گونجاوى لە نيوان يارىزانان ھەيە تاكو ھەر يارىزانىك ئاشناى ھەئسوكەوتى يارىزانە ھاورپىكانى بىت بۆ پالپشت كردنى يەكترى ، ئەم كارە برىتى يە لە بەستەنەووەى نيوان كارى تاكەكەسى و بەكۆمەلە بۆ تىپەكە بۆ گەيشتنى بە ئامانجى دانراو .

بەرگرى تاكەكەسى بەس نىيە بۆ زالبوون بەسەر ئەو ھىرشەى كە پىي ھەلەدەستى زياتر لە يارىزانىك ئەمە وا دەكات پەنا ببەن بۆ بەرگرى تىپى بۆ شكست پىھىنانى بەمەش دەتوانىن بلين ئەو يارىزانەى كە سەرجم لايەنە ھونەريەكان باش دەزانى ناتوانى جىبەجىيان بكات تەنھا ئەگەر ھاوكارى ھەبى لە نيوان ھاورپىكانى بۆ جىبەجىكردى پلانىكى ديارىكراو كە لەسەرى رپىككەوتوون بەمەش سەرجم تواناكانى سوودى لىووردەگىرى ، ئەم راستى يە بنەماى سەرگەوتنە .

1 - 3 رپىكاي بەرگرىكردى و چۆنىەتى ھەلپزاردنى :

بۆ زالبوون بەسەر شىوازى ھىرشكردى رپىكخراو لەلايەن تىپى ھىرشبەر تىپى بەرگرىكەر پىويستى بە بوونى يارمەتى و يەك بوون و دابىنكردى ھەولى بەرگرىكردى و گواستەووە لە بەرگرى تاكەكەسى يان كۆمەلەيى بۆ كاركردى لە شىوہى يەكەيتى بۆ بەرگرىكردى ، وە ھەر ئەوھشە بە بەرگرى تىپى ناو دەبردريت كە دەتوانريت لە ميانى سى رپىگەى سەرەكى جىبەجى بكرىت ئەمانەن :

- 1 - رپىگەى بەرگرىكردى لە ناوچەكە .
- 2 - رپىگەى بەرگرىكردى پىاو بۆ پىاو .
- 3 - رپىگەى بەرگرىكردى تىكەلاو (ئاوپتە) .

1 - 4 شېۋەكارىيەكانى (پېكھاتەكانى) بەرگرىكردن لە ناوچەكە :

تاكو ئەندامانى تىپى بەرگرىكار ئەركەكانى بەرگرىيان بەرامبەر تىپى ھېرشبەر ئەنجام بدەن ، پېۋىستە رېسايەكى بنەرەتى ھەبى تاوھكو لە رېگەى ئەندامانى تىپى بەرگرىكار وەستانىيان رېك بىخەن و ئاست و سنورى بەرپرسيارىيەتەيان بزانن بەمەش يەكگرتوو كردنى ئەركەكانى بەرگرىيان بۆ راگرتنى مەترسى تىپى ھېرشبەر ، يان شېۋاندنى پىلانى ھېرشبەردن يان بەدەست ھىنانى تۆپ ، بۆ وەدى ھىنانى ئەم مەبەستانە دەبى ئەندامانى تىپى بەرگرىكار پېكھاتەكانىيان رېك بىخەن ، كە ھەر يەكەو جىاوازە لەوہى تر بە جىاوازى ئەو ھىلانەى لەسەرى دەوہستن لە بەرگرىدا لە روى دوورى و نزيكى ئەو ھىلانەى لە ناوچەى گۆل چەند پېكھاتەيەكى بەرگرى لە ناوچە ھەيە لەوانەش :

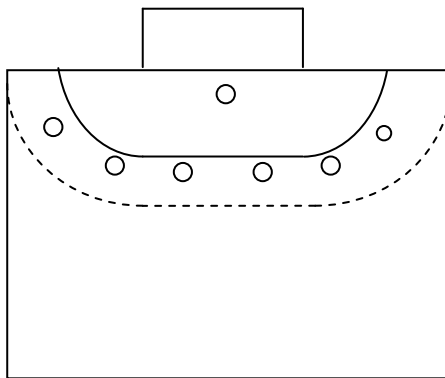
(0 - 6) ، (1 - 5) ، (2 - 4) ، (3 - 3) ، (3 - 2 - 1) .

ئەم پېكھاتان نەرمەن ، تواناى گۆرانىيان ھەيە لە ھەر ساتىكدا لە كاتى يارى بەگويەرى جولەى يارىزانە ھېرشبەرەكان .

1 - 4 - 1 شېۋەكارى بەرگرى (6 : صفر) :

شېۋەكارى (6 : صفر) بەشېۋەيەكى سەرەكى بۆ سەرچەم شېۋەكانى تىرى بەرگرى دەژمىردرېت كە تىادا ھەموو يارىريزانەكانى بەرگرى لەسەر يەك ھىل رادەوہستن ، ماوہى نيوانىيان يەكسانە لە بەرامبەر ھىلى (6) مەترى كە ئەمەش يارمەتى دەرىكە بۆ پۇشىنى گەورەترىن رۆوبەر بە درىژايى ھىلى ناوژەى گۆل . كارىگەرى ئەم رېگەيە بە ئاشكرا ديار دەكەوېت لە ميانى رېگەنەدان بە جوولەى ھېرشبەران لە ناوچەى گەمارۆدراو لە نيوان ھىلى (6) مەترى و ھىلى (9) مەترىدا ئەوېش لە ميانى جموجۆلى سەربەستى زۆربەى يارىزانانى بەرگرىكەر بەرەو پېشەوہ و دواوہ و تەنېشتەكان بۆ خۆ ئامادەكردنى ئەم شېۋەكارىيە ، ھەر وەكو رۆونكراوہتەوہ لە وېنەى ژمارە (1) .

بۆ سەرکەوتنى كردارى بەرگرىكردنى تىپكە لە ژېر رۆشنايى ئەم شېۋەكارىيە پشت بە ھىزى يارىزانەكانى بەرگرى دەبەستىت بە جوولەيەكى خىرا و پەيوەندىدار .

وېنەى ژمارە (1)

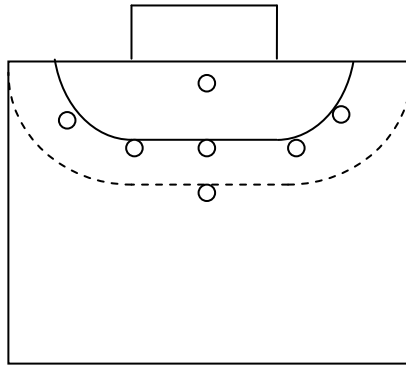
رۆونى لە شېۋەكارى بەرگرى (6 : صفر)

1 - 4 - 2 شیوه‌کاری بهرگری (5 : 1) :

ئەوێ تیبینی دەکریت لەم شیوهیە وەستانی یاریزانە بەرگریکەرەکانە لەسەر دوو هێلی بەرگری لە رووی هێلی پیشەوێ یاریزانیکە بەرگریکەر رادەووستیت کەچی پینج یاریزانەکە تر لە هێلی بەرگری دواوە دەووستیت وە لەسەر هێلی ناوچەى گۆل (واتە 6 مەتری) دابەش دەبن .

هەر چەندە ئەم جۆرە وەستانە لە هیزی بەرگری پیشەوێ و ناوچەى ناوەراست زیاد دەکات کەچی پۆشیینی و چاودیری کردنی هەردوو لایەکان کەم و بێ هیز دەبێ ، کەواتە سەرکەوتنی تیپ بۆ بەرگریکردن لە ناوچەکەدا بەرپادەیهکی زۆر دەووستیتە سەر بیکهاتنیکى چاک لە نیوان یاریزانانی بەرگری پیشەوێ و دواوە و هەر دوو لاکان وە تا چەند هاوکاری هەیه لە نیوانیدا بۆ هیزی بەرگریکردن لە ناوچەکەدا . هەر وەکو روونە لە وینەى ژمارە (2).

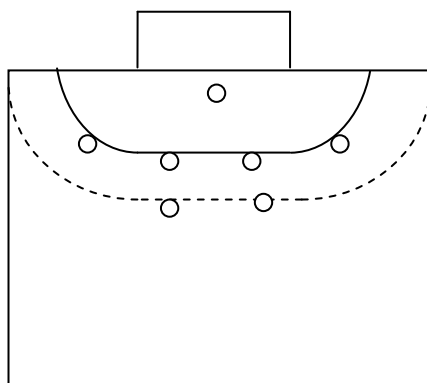
وینەى ژمارە (2)

روونی لە شیوه‌کاری بهرگری (5 : 1)

1 - 4 - 3 شیوه‌کاری بهرگری (4 : 2) :

بۆ بریاردان لەسەر کارگەری هەر شیوهیک لە شیوه‌کاریەکانی بەرگریکردن لە ناوچەکە ، ناتوانین بلین ئەو شیوهیە یان ئەوانی تر وەک یارمەتیدەردەبیت بۆ ئەوێ سنورداریت لە مەترسی تیپی هیرشبەر ، بەلام زۆر لەوێ زیاترە هەر وەکو برینی تۆپەکان لە لایەن یاریزانەکان و دەست پیکردنی هیرشى پینچەوانە ، هەر لەبەر ئەوێ زۆربەى شیوه‌کاریەکانی بەرگری نوێ بەرەو زۆری لە ژمارەى یاریزانەکانی بەرگری دەروات لە هێلی بەرگری پیشەوێ ، لەسەر بەرژەوێ هێلی دواوە دەبیت ، بۆ بەرەنگاری بوونی و بەرەو پینچ چوونی تەکنیکی هیرشى نوێ لە بەرزبوونەوێ ناستی کارامەیی یاریزانەکانی هیرشبەر ، بەتایبەتی کارامەیی ئاراستەکردنی تۆپ بەرەو گۆل لە دوورەوێ .

لەم شیوه‌دا تیبینی ریکبوونی یاریزانەکانی بەرگری دەکریت لەسەر دوو هێلی بەرگری . کە چوار (4) بەرگریکەر لە هێلی دواوە دەووستن لەسەر مەئبەندە سەرەکیەکان دابەش دەبن لە هێلی ناوچەى (6) مەتریدا وە دوو یاریزانەکە تر لە هێلی بەرگری پیشەوێ دەووستن بۆ ئەوێ ئەرکی پاراستنی ئەم ناوچەییە ئەنجام بدەن کە زۆر پر مەترسیدارە دژ بە یاریزانەکانی هیرشبەرەى دواوە ، هەر وەکو روونە لە وینەى ژمارە (3) .

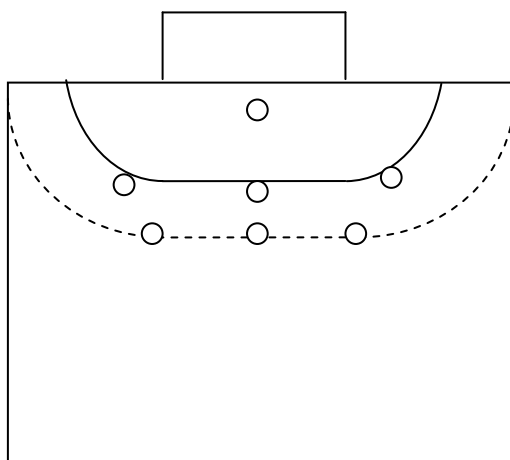

وېنەى ژماره (3)

روونى له شپوهكارى بهرگرى (4 : 2)

1 - 4 - 4 شپوهكارى بهرگرى (3 : 3) :

نهم شپوهيه بهباشى ناسراوه له بهرگرىکردن وه بهكاردیت له لایهن نهو تپیهى كه خاوهن یاریزانى چاك و توانایهكى زوریان ههیه له رووى جهستهیهوه ، وه زور باش و چالاکن له خیرایى و ریک و پیکى(قهشهنگى) خاوهن کارامهیهكى گهورهن كه پالاتهن بو جیبهجیکردنى نهرکهکانى بهرگرىکردن . كه دهبن پویشینی تاکه كهسى بهرامبهر یاریزانانى هیرشبهر بهكاربهینن ههر وهك بلین به ریگهى بهرگرىکردنى پیاو بو پیاو یارى بکهن . جگه له پویشینی ناوچهى تایبته به ههریهکهیان . وه نامانجى سههركى له پهنابردنه بهر نهم ریگهیه له لایهن تپیی بهرگرى بو سنوردارکردنى کاریگهرى کردارى هیرشکردن كه شوینیکى بهرزى له راهینانى تویی دهست وهرگرتوووه . وه یهکیکه له شپوهکاریهکانى بهرگرى پیشکهوتوو به زورترین هیلى بهرگرى نهجام دهدریت ، وه نهم شپوهکاریه له دوو هیلى بهرگرىکردن پیک دیت كه سى (3) یاریزانى بهرگرى له هیلى بهرگرىکردنى پیشوووه دهوهستن لهسهه هیلى ناوچهى (9) مهترى ، و سى(3) یاریزانهکهى تریش له هیلى بهرگرى دواوه دهبن له بهرامبهر هیلى (6) مهترى ، ههر وهكو روونه له وینەى ژماره (4) .

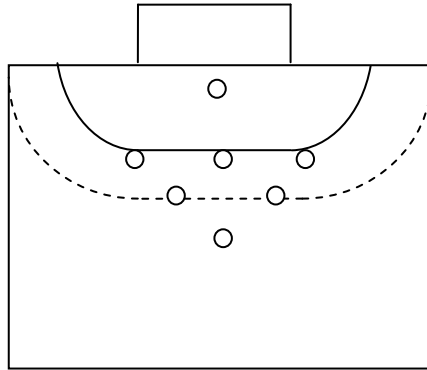
وېنەى ژماره (4)

روونى له شپوهكارى بهرگرى (3 : 3)

1 - 4 - 5 شېۋەكارى بەرگىرى (3 : 2 : 1) :

ئەم شېۋەكارى پېۋىستى بە ئاستىكى بەرزى بەرگىرى تاكەكەسى ھەيە لە شېۋەكارى بەرگىرى تىپى ، بەجۆرېك ھەر يارىزانىكى بەرگىكەر بەرپرسە لەو ناۋچەيە بۆى دەست نىشانكراۋە ، ھەرۋەھا ئەو ھېرشبەرەى رۋو بەرۋوۋى دەبېتەۋە لە ھەمان ناۋچەكە ، ۋە بەرگىكەر ھەلدەستى بە چاۋدېرىكىردى و سنوردارىكىردى بۆ مەترسىيەكەى ۋرېگەنەدان بە ھاتنە پېشەۋە و بەرەو ناۋچەى گۆل ، بەتايبەتى گەر ھاتوو دەستى بەسەر تۆپەكەدا گرتىبو ، ۋە لەپىناۋ ئەم بەرگىكەرەى پېشەۋە لە ھىلى بەرگىرى يەكەم دانراۋە لە بەرامبەر ناۋچەى نۆ (9) مەترى ، ۋە ئەم يارىزانەش بە خاسىيەتى جۈلەى خېراۋ بېرىنى تۆپەكانى يارىزانى ھېرشبەرەى دروستكەرى يارى دەناسرېت . ۋە دواتر ئەم تۆپانە كە دەست دەكەۋىت بۆ قۆزىنەۋەى ھېرشى رېفېنەرى دژوار و پېچەۋانە بەكاردەھىنرېت .

ۋە لە ھىلى بەرگىرى دوۋەم دوو يارىزان رادەۋەستى ۋا بەچاك دەزانرېت كە خاۋەن بلاى درېژ بن بۆ رېگەگرتن لە ھاۋىشتى بەرز بۆ گۆل و سنوردار كىردى ھىزى يارىزانى ھېرشبەر لەسەر ھىلى نۆ (9) مەترى ، ئەۋەش بە بېرىنى ئەو تۆپانەى دەنېردرېت لەلایە ھېرشبەرەن ، يان رېگەگرتن لە پېشكەتنيان لە ناۋچەى نۆ (9) مەترى . ۋە لە ھىلى بەرگىرى سېيەم بۆ ئەم شېۋەكارىيە سى (3) يارىزانى بەرگىكەر رادەۋەستى ۋە بەرپرسن لە پۇشىنى ناۋچەى نىزىك ھىلى ناۋچى گۆل و بەرپرسن لە يارىزانى ھېرشبەر كە لەسەر بازەكە يارىدەكات . ھەر ۋەكو روۋنە لە شېۋەى ژمارە (5) .

ۋېنەى ژمارە (5)

روۋنى لە شېۋەكارى بەرگىرى (3 : 2 : 1)

1 - 5 رېگەى بەرگىرىكىردى پياۋ بۆ پياۋ :

لەم جۆرە رېگەيەدا پېۋىستە لەسەر ھەر يارىزانىك ھەلبىستى بە چاۋدېرىكىردن و بەدۋاچۈنەۋەى يارىزانىكى ديارىكراۋ لە ئەندامانى تىپى ھېرشبەر ئەۋەش ھەۋلداۋە بۆ ئەۋەى يارىزانەكە لە بارىكى نەگونجاۋ بېت لەكاتى ۋەرگرتنى تۆپكە يان ھاۋىشتى بۆ يارىزانى ھاۋرى يان تەپ تەپە پېكىردى يان ھاۋىشتى تۆپ بۆ گۆل . بۆ جېبەجېكىردى ئەم ئەركەش بەشېۋەيەكى سەرکەۋتۋانە ئەۋا پېۋىستە لەسەر ئەندامانى تىپى بەرگىكەر خاۋەنى ھىزو تۋانايەكى جەستەيى و شارەزايى و كارامەيى و ژىرىكى گۆرەپانى بەرز بن كە يارمەتيدەرېكە بۆ چاۋدېرىكىردى ھەر يارىزانىكى ھېرشبەر لەلایەن يارىزانە بەرگىكەرەكان . لەسەر يارىزانى بەرگىكەر پېۋىستە بەۋوردى چاۋدېرى يارىزانى ھېرشبەر و تۆپەكەۋ جۈۋلەكىردن و گۆرىنى رېرەۋەكانى بكات .

ۋە لەكۆتايى پېۋىستە يارىزانى بەرگىكەر سوربى لەسەر كەمكىردنەۋەى ماۋەى بەرگىكىردى نىۋان خۋى

و ھېرشبەرەكە ھەرچەندە ھەول بەدات لە گۆل نزیك ببیتەووە ئەوئەندە ھەول دەدات تۆپەكە ئاراستەى گۆل بەكات .

- رېگەى بەرگریکردنى پیاو بۆ پیاو لەم بارانەى خوارەووە بەكاردیت :

- 1 - لە دوا خولەكانى یارى ئەوئەش بۆ فشار خستنه سەر تیپى ھېرشبەر و بەدەست ھینانى تۆپ و پاراستنى لای خۆیان بۆ درێژترین ماوەى پېویست و دەرئەنجامى سەرکەتنە بە جیاوازیەكى كەم لە گۆل .
- 2 - لە كاتى بەرامبەرەك دەرچوون بۆى بە سەرکەوتن دەبیت .
- 3 - بۆ بەكتوپرکردنى تیپى ھېرشبەر وە رېگەگرتنى لە جیبەجیكردنى نەخشەى ھېرشبەردنەكەى .
- 4 - كاتى تیپى بەرگریكەر سەرکەوتوووە بەسەر تیپى ھېرشبەر لە پرووى جەستەى و كارامەییەكان .
- 5 - لەو كاتەى ئەندامانى تیپى ھېرشبەر كەم بن .

1 - 6 رېگەى بەرگریکردنى تیکەل (ئاویتە) یان (تیکەلاو) :

بە گوێرەى رووندنى گۆرانكارى لە تەكنىكى ھېرشبەردن وە پەنابردنى زۆربەى تیپەكان بۆ زیاتر لەیەك نەخشەو پیلاندى ھېرشبەردن بۆ گەشتنى بە گۆلى تیپى بەرگریكەر ، ئەوا تیپى بەرگریكەر لە بەرامبەر ئەم بارەدا ناچار دەبیت لە بەكارھینانى زیاتر لە چەند پیلانىكى بەرگری بۆ سنوردانانى مەترسى ھېرشى تیپى بەرامبەر . جارىك تیپى بەرگریكەر ھەلئەستى بە بەرگریکردنى ناوچەكە وە جارىكى تر پەنا دەبات بۆ بەرگریکردنى پیاو بۆ پیاو ، بەگوێرەى ناكاریگەرى رېگەى یەكەم بۆ سنوردانانى مەترسى تیپى ھېرشبەر كە یاریزانىك یان چەند یاریزانىكى چاك و بە توانای ھەیه بۆ ھاویشتنى تۆپ بۆ گۆل لە ماوەیەكى دوور، وە لەبەر گرانى جیبەجیكردنى رېگەى دوووم كە پېویستى بە توانای جەستەیهكى زۆرى ھەیه ، ئەوا تیپى بەرگریكەر پەنا دەباتە بەر پیلانى (تیکەلە) كە بریتییه لە تیکەلاویەكى بەرگری ناوچە و بەرگری پیاو بۆ پیاو ، كە یەك یان دوو یاریزان دادەنریت بۆ چاودیرکردنى یەك یان دوو ھېرشبەرى پەر مەترسیدار كە تیادا رېگەى پیاو بۆ پیاو بەكاردەھینریت ، كەچى یاریزانەكانى تر ھەلئەستن بە جیبەجیكردنى بەرگریکردن لە ناوچەكە كە ئەمەش بە (بەرگری تیکەلە) ناو دەبردریت . وە بەشیک لە یاریزانانى بەرگریكەر ھەلئەستى بە جیبەجیكردنى ئەركەكانى بەرگریکردن لە كاتى جیبەجیكردنى رېگەى بەرگریکردنى پیاو بۆ پیاو ، بەلام ئەوانەى تر ھەلئەستن بە جیبەجیكردنى ئەركەكانى بەرگریکردن لە رېگەى بەرگریکردنى ناوچەكە .

1 - 7 بەرگریکردن لە چەندین بارى تاییبەت :

پېوستە لەسەر یاریزانانى بەرگری ئەم بارانە بەرچاوە وەرگیریت كە لەكاتى یاریدا روو دەدات ، وە ناكریت لە ھەر یاریەكى تۆپى دەستدا روو نەدات ، لە بەر ئەوئە دەبیت گرینگىەكى تاییبەتى بدریت بۆ مەشقکردنى ، لەبەر ئەوئە بەرگریكردنى راست و دروست بەرامبەر ئەم بارانە مانا ئەوئە بەدەست ھینای تۆپەكە وە دواتر بۆ دەستپێكردنى ھېرشى پێچەوانە .

وہ ئەم بارانەش پێكدیت لە :

- أ - بەرگریکردن لە ھاویشتنى سەرەست .
- ب - بەرگریکردن لە ھاویشتنى سزا (7) مەترى .
- ج - بەرگریکردن لە كاتى زیادبوونى ژمارەى یاریزانانى بەرگری .
- د - بەرگریکردن لە كاتى كەمى ژمارەى یاریزانانى بەرگری .

2 - پلانى يارىي ھېرشىردن :

ھېرشىردن بە يەككىك لە ئامادەكارىيەكانى پلان(نەخشەكېشان) دەژمىردىت لە يارىي تۆپى دەست وە ئەويش پىك دىت لە بەرگىرىكىردن و ھېرشىردن . وا زانراوہ ئامانج لە ھېرشىردن ئاراستەكىردنى تۆپە بەرەو گۆل ، بۆ تۆماركىردنى گۆل لە تىپى بەرامبەر . وە ھېرشى تىپ دەست پى دەكات لەو كاتەى كە كۆتايى ھات بە ھېرشى تىپى بەرامبەر و لەدەست دانى تۆپەكە . (ھېرش ئەو ھۆيىيە كە تىپ لەو رېگايە بتوانىت زۆرتىر گۆل تۆمار بكات لە تىپى بەرامبەرەكەى) .

وہ ئەمەش لە رېگاي بۆشايى كىردنەوہ يان لە رېگاي تىكىدانى تىپى بەرگىرى بەرامبەرەكە دەبىت . وە كۆتايى بە ھېرشىردن دىت لەو كاتەى تىپى بەرامبەر تۆپى لە دەست دەدات ، وە ئەمەش لە رېگاي ئاراستەكىردنى تۆپ بەرەوہ گۆل يان روودانى ھەلەى ياسايى يان برىنى ئاراستەكىردنى تۆپ(قطع الكرة) روودەدات لەلايەن تىپى بەرامبەرە .

2 - 1 قۇناغەكانى ھېرشىردن :

ھېرشىردن بەگشتى لە كاتى يارىكىردن بە چەند قۇناغىكى يەك لەدواى يەك دادەروات ، دەتوانىت ھېرشەكە بە يەك قۇناغ كۆتايى بىت ، يان ھېرشەكە بە ھەر چوار قۇناغەكەدا بروات بەبى ئەوہى سەرکەوئىت ئەنجامى ھەبىت . وە لىرە جىاوازى ھەيە لەسەر مەشقىردنى قۇناغىكى دىارىكراو بە بى قۇناغەكانى تر ، يان باشى تىپ لە بەرگىرىكىردن و برىنى ئاراستەى تۆپ (قطع الكرة) ، يان لىھاتووى جەستەيى يارىزانانى تىپى بەرگىرى . لىرەدا دەردەكەئىت ھىچ قۇناغىك لەوہى تر باشتر نىيە ھەمووى وەكو يەكەن ، وە ئەو قۇناغەى ھېرشىردن گونجاو باشە لە شوئىنك جىبەجى بىرئىت بەلكو گونجاو نەبىت لە شوئىنكى تر جىبەجى بىرئىت ، يان ئەو قۇناغەى لەگەل تىپىك دەگونجىت مەرج نىيە لەگەل تىپىكى تر بە ھەمان شىوہ بگونجىت . وە بۆ سەرکەوتنى ھەر قۇناغىك لە قۇناغەكانى ھېرشىردن يارىزان دەبىت ھەموو بىنچىنە سەرەتايىيەكان(بىنەرەتايەكان) و كارامەيىيەكانى خۇدى لە ھېرشىردن تىدا بىت . وە دواتر ھەموو پىلانەكانى جىبەجىگىردنى ھېرشىردن لە لايەن راھىنەرەوہ دادەرىژرىت . وە ھەموو قۇناغەكانى ھېرشىردن دەبىت لەسەر بىنەمايەكى راست دروست بىت وە رىك و پىكى لە مەشقىردنى بۆ ماوہيەكى درىژخايەن . وە قۇناغەكانى ھېرشىردن دەگۆرىت كە لە لايەن راھىنەرەوہ دانراوہ بە پى بارى يارىيەكە و كاتەكەى ، وە لە ھەمان كاتدا دەبىت يارىزانەكانى ھېرشىبەر برىارى پىلانى راست دابرىژرىت دژ بە بەرگىرىكىردنى تىپ . واتا قۇناغەكانى جىبەجىكىردنى ھېرشىردنەكە گونجاو بىت لەگەل بەرگىرى كىردنى تىپى بەرامبەر . وە زۆر بەى قۇناغەكانى ھېرشىردن پىشت بە دوو يان سى يارىزان دەبەستىت بۆ تۆماركىردنى گۆل ، وە لەھەمان كاتدا يارىزانەكانى ترى تىپ تەواوگەرو پالپىشت دەبن لەو كاتەى كە بەسەر تۆپ زال دەبن و تا وەكو تۆماركىردنى گۆل يان دەست دانى تۆپەكە .

وہ يارى تۆپى دەست بە شىوہيەكى گشتى سەرکەوتوو نابىت لە بەدست ھىنانى ئامانجەكانى ئەگەر يەك رىزى و تەبايى كارىگەر نەبىت لە نىوان يارىزانەكانى تىپ بە گشتى . وە يارى تاك بە بىنەمايەكى ھېرشىبەر دەژمىردىت لە كاتەى كە بە كىردارى كۆمەلئى ھەلدەستى .

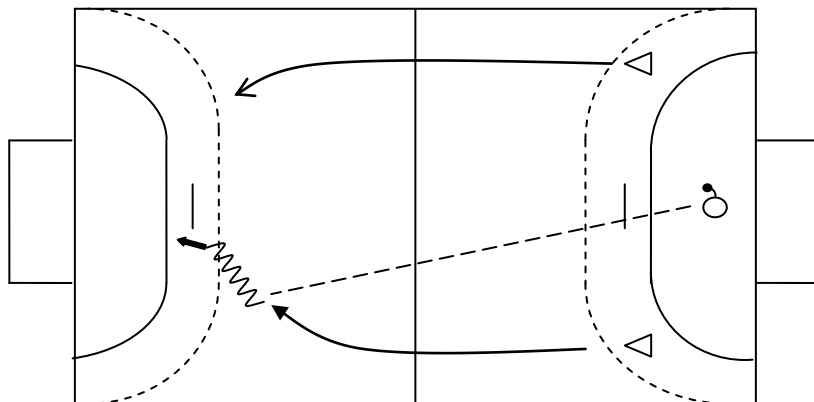
- قۇناغەكانى ھېرشىردن دابەش دەكرېت بۇچوار قۇناغ ئەمانەن :

- 1- قۇناغى ھېرشى خېراى تاك (رفېنەر) .
- 2- قۇناغى ھېرشى خېراى بە كۆمەل (بەربلاو) -
- 3- قۇناغى درووست كىردنى ھېرش (ھېرشى چىر) -
- 4- قۇناغى كۆتايى ھېنانى ھېرش (بىرىن) -

2- 1- 1 قۇناغى ھېرشى خېراى تاك (رفېنەر) .

ئەو بارەى يارىيە كە يەك يارىزانى ھېرشبەر بەشدارى دەكات پاش كەرت كىردنى ئاراستەى تۆپەكە(قطع الكرة) يان وەرگرتنى پاس لە گۆلچى يان لە يەككە لە ھاوريكانى . وە ئەمەش پېويستى بە ئاستىكى بەرزى يارىزان ھەيە لە جىبەجىكردى ھونەرى وەرگرتنى تۆپەكە بە رىگايەكى باش و خېرا پېش ئەوھى يارىزانەكانى بەرگرى بگەرىنەو شويى خويان شيوھيەكى رىك و پىك بگرنە بەر لە رىزەكانيان بۇ بەرگرىكردىن . وە ئەم قۇناغە بە رىگايەكى كىتوپر(لەناكاو) دادەنرېت بۇ تىپى بەرامبەر لەبەر ئەوھى ئەم ھېرشە ماوھيەكى كەم دەخايەنېت لە(3 – 6) چىركەيە بۇ ئەوھى بگاتە ناوچەى گۆلچى بۇ تۆماركردنى گۆل .

وہ ئەم قۇناغە بەو دەست پى دەكات بە راكردنى يەككە لە يارىزانەكانى ھېرشبەر بەخېرايەكى زۇر بەرە پېشەوہ بۇيارىگاي تىپى بەرامبەر پېش ئەوھى يارىزانەكانى بەرگرى بىگاتى و پېشى لى بگرېت ، وە تۆپەكە وەردەگرېت لە يەككە لە يارىزانەكانى ھاورى دواى ئەوھى ئاراستەى دەكات يان لە گۆلچى وەردەگرېت پاش راكردنىكى خېرا بۇ ناوھندى يارىگاكە بە درىژايى ھىلى لاكان(تەنىشتەكان) ، وە لەكاتى گەپشتنى بە سى يەكى كۆتايى گۆرەپان(يارىگا) ئەوا خېرايەكەى كەم دەكاتەوہ پوو لە زوورەوہ دەكات بەرەو ناوہراست لەگەل ئاراستەكردنى چاوەكانى بەرەو تۆپ و پاراستنى رېرەوى جەستەكەى و راكردنى بەرەو گۆلى بەرامبەر بۇ وەرگرتنى تۆپەكە . وە دواى وەرگرتنى تۆپەكە بە تەپ تەپە يان رۇپشتنى سى ھەنگاو بۇ ئەوھى بگاتە گۆلى بەرامبەر دەروات يان راستەوخۇ تۆپەكە ئاراستەى گۆل دەكات ، وە ھەر وەكو ديارە لە وېنەى ژمارە (6) .

وېنەى (6)

روونكردنهوھى جولەى يارىزان لە قۇناغى ھېرشى خېراى تاك (رفېنەر) .

- بىناماكانى ھېرشى خېراى تاك (رفىنەر) :

- 1 - بوونى تواناى جەستەيى بەرز لە ياريزانەكان وە خېرا گواستەنەوھيان لە بارى بەرگريکردن بۇ بارى ھېرشىردن وە خېرا گواستەنەوھيان بۇ ياريگاي تىپى بەرامبەر .
- 2 - ووردى لە پاسدانى دريژ لەگەل بەرەچا وەرگرتنى خېرايى ئەو پاسدانەكان وە لەكاتى پاسدان تۆپەكە بۇ ھاورىكەى دەبىت رېرەوھەكەى بەشيوھى كەوانەيى نەبىت لەبەر ئەوھى بە سستى تۆپەكە دەگاتە دەست ياريزانى ھېرشبەر كە بەخېرا رادەكات بە ئاراستەى گۆلى بەرامبەر لە ھېرشى خېرايى تاك ، وە ئەمەش وادەكات كە ياريزانەكانى بەرگري زوو بگەنە ياريزانى ھېرشبەرەكە پيش ئەوھى تۆپەكەى بگاتە دەستى .
- 3 - پىويستە ياريزانى خېرا ھەبىت لە ھەردوو لاكان بۇ دەرپەرىنى ھېرشى خېرا وە بەتايبەتى ياريزانى لا (تەنىشت) كە لە لاكەى مەترسى نىيە لەسەر گۆلچى .
- 4 - بەكارنەھىنانى تەپ تەپە تەنيا ئەكەر ماوھى نيوان ياريزان و گۆل كەورە بوو لەبەر ئەوھى تەپ تەپە ياريزان دوا دەخات وە تۆپەكە لە كۆنترۆلى ياريزانەكە دەردەچىت وە دواتر كۆتايى بە ھېرشەكە دىت بەبى سوود وەرگرتنى لىي .
- 5 - پىويستە ياريزان خاوەن توانايەكى چاك بىت لە دىتنى تەنىشتەكان لە كاتى راگردن و چونە پيش بۇ ياريگاي تىپى بەرامبەر .
- 6- بەرچا وەرگرتنى بەكارنەھىنانى پاسى ھەلگەراوھ لەكاتى چوونە پيشەوھ بە تۆپەوھ لەبەرئەوھى وەرگرتنى گرانە لە كاتى راگردنىكى خيرا .

2-1-2 قۇناغى ھېرشى خېراى بە كۆمەل (بەربلاو) :

ئەم جۆرە ھېرشە بەردەوامبوونە بۇ ھېرشى خېراى تاك(رفىنەر) ئەویش كاتىك يەككە لە ياريزانەكانى بەرگري دەگاتە ياريزانى ھېرشبەرەكە يان ھەر تەگەرەبەك دەكەوئتە پيشى ، ئەوھش بە مەبەستى لەوھدايە بە بەشدارى كۆمەلئىك ياريزانەى ھېرشبەر ترى بۇ ئەوھى زال بن و كۆنترۆلى ياريزانەكانى بەرگري بگەن نەھىلن ريزەكانى خۇيان رىك بىخەنەوھ . يان لەكاتى سەرنەكەوتنى ھېرشى خېراى تاك(رفىنەر) لەبەر بوونى ياريزانى بەرگري ، ئىنجا ھېرشەكە دەگۆرئت بۇ ھېرشى خېراى بەكۆمەل وە ناسراوھ بە ھېرشى بەربلاو (فرەوان) .

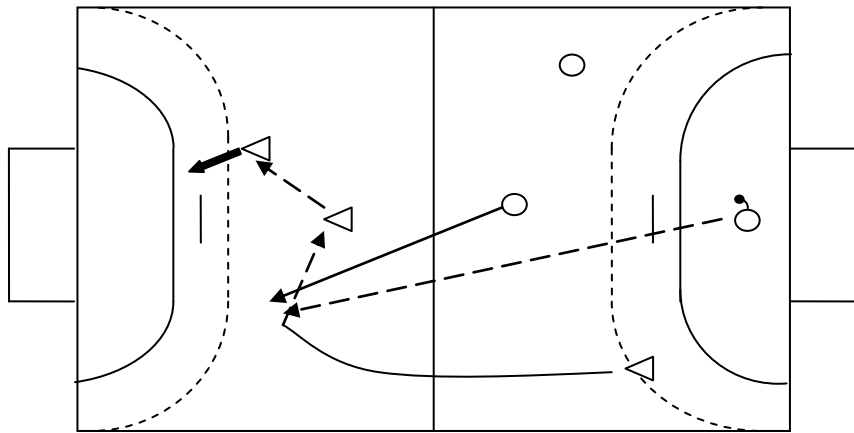
وہ باشى ئەم قۇناغە لەوھدايە كە خېرا دەگوزرئتەوھ لە بارى بەرگريکردن بۇ بارى ھېرشىردن و زۆرى ژمارەى ياريزانەكانى ھېرشبەرەكان ، وە دەبىت ھېرشبەرەكان بگەن بە شوئنى باش و شياو بۇ ئەوھى خۇيان لە چاودىرى ياريزانانى بەرگري رزگاربگەن . وە ھەر كاتى جوولانەوھ و گواستەنەوھى ياريزانەكانى ھېرشبەر بە شيوھەكى خېرا بوو بەرەو گۆلى تىپى بەرامبەر ھېرشىردنەكە كارىگەر دەبىت بۇ بەدەست ھىنانى ئەو پىلانەى كە بۆى دانراوھ . وە دەبىت پاسدانى خيرا لە نيوان ياريزانەكان بە شيوھەكى دروست بەكاربھئىرئت بۇ دلتيا بوون لەوھى بەگەبىشتنى تۆپەكە بۇ نزيكتىن شوئن لە ناوچەى گۆلچى وە بەكەمترىن پاسدان لە لە نيوانياندا .

وہ بۇ سەرگەوتنى ئەم ھېرشە ئەو ياريزانانەى كە ھېرشەكە ئەنجام دەدەن دەبىت وەرگرتنى تۆپەكە و ووردى لە پاسدان بۇ ياريزانەكانى ھاورى بپاريزن . ووردى گرنگىيەكى زۆرى ھەيە بۇ پاسدان وە كارىگەرە بۇ ئەوھى تۆپەكە لە ژىر كۆنترۆلى ياريزانەكان بىت بۇ گواستەنەوھى لە نيواندا . وە ئەو تىپەى ياريزانەكانيان باشن پاسدانى وورد ئەوا باشتن و گاريگەرتن بۇ جىبەجىكردنى ھېرشى خېراى بەكۆمەل .

ئەم ھېرشە ئەنجام دەدرېت ھەركاتىك ياريزانى ھاويژەر تۆپى ئاراستەى گۆل كىرد ، ئەوا ھەردوو ياريزانى لاكان بەخېرا رادەكەن بۇ پېشەوۋە وە ياريزانى ناوەرەستيان لەگەل داپە ئەوۋىش بۇ ھاوكارى لە نېوانياندا بە خېرا بۇ ئەوۋەى رېگا نەدن ياريزانەكانى بەرگىرى خۇيان رېك بېخەنەوۋە، وە ھەر وەكو روونەكراوۋەتەوۋە لە ھەر دوو وېنەى(7).

★ بۇ ھېرشى خېراى بە كۆمەل سى بار (دۆخ) ھەپە :

- 1 – زۇرى ژمارەى ھېرشبەرەكان بەسەر بەرگىرەكان .
- 2 – بە يەكسان بوونى ژمارەى ھېرشبەرەكان لەگەل بەرگىرەكان .
- 3 – كەمى ژمارەى ھېرشبەرەكان لە بەرگىرەكان .

وېنەى (7)

روونكردنهوۋەى جولەى ياريزانەكان لە قۇناغى ھېرشى خېراى بەكۆمەل

- بئەماكانى سەرکەوتنى ھېرشى خېراى بە كۆمەل :

ھەندى بئەماى يارمەتيدەر ھەپە بۇ سەرکەوتنى ھېرشى خېراى بە كۆمەل ئەمانەن :

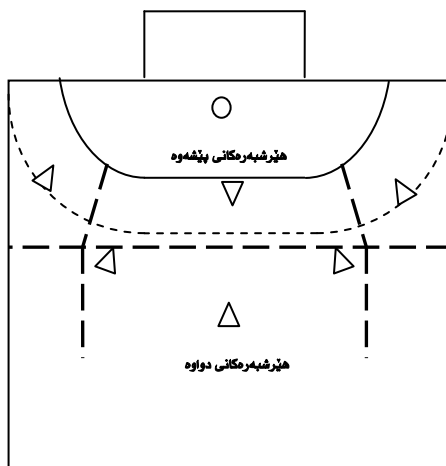
- 1- دەبى پاسدان و ھاويشتنى تۆپ كورت و خېرا بى تا تىپى بەرامبەر نەپىرى و ببىتە ھەلگەرەنەوۋەپەكى پېچەوانەو ھېرشىكى دژوار .
- 2- دەبى ياريزانەكان خاۋەن جولەپەكى خېراو بېرکردنەوۋەپەكى ژيرو ھەلئسوكەوتىكى تەواو و تواناپەكى بەرزىان ھەبىت لە جىبەجىكردىنى كارامەپى ھېرشەكان وە پەلە نەكردنى لەكاتى ھېرش .
- 3- دەبى ياريزانەكان لە دژە بارەكاندا خېرا ھەلئسوكەوت بكەن كەوا بەرەنگارىان دەبىت لە لايەن ياريزانانى بەرگىرى لە نزيك ناوچەى گۆل .
- 4- ھەر چەندە ژمارەپەكى زور لە ياريزانەكان بەشدارى ھەولدانى ھېرشى رېفینەر بن ئەوا سەرکەوتنى ژمارەپى مسۆگەر دەبىت كە تىپ ھەولتى بۇ دەدات وە پېويستە ياريزانەكان لە كاتى ھېرشكردن شوپنى راست و گۆنجاو داگير بكەن .
- 5- دەبى ياريزانەكان خاۋن تواناپەكى بەرز بن بۇ گواستەوۋەى خېرا لە بارى بەرگىرى بۇ بارى ھېرشىردن .
- 6- پېويستە ياريزانانى تىپ پارىزگارى لەسەر ھاوسەنگى بەرگىرى بكەن لە پېشكەوتن بۇ ھېرشىردن .

2-1-3 قۇناغى درووست كىردى ھېرش (ھېرشى مەلئەندەكان) -

ئەم قۇناغە كاتىك دەستپىدەكات كە جىبەجىكردى ھېرشى خىراى بەكۆمەل سەرناكەوئىت و ھىچ رېگايەكياى بۇ رىك ناكەوئىت لە جىبەجىكردى ئەم قۇناغە لىبەر بوونى يارىزانى بەرگرى . وە ئىنجا بۇ دواوہ دەگەرىنەوہ يۇ ئەوہى بگەن بە ھاوپىكانى تر بۇ ئەوہى رىزەكانىيان رىك بىخەنەوہ بۇ دەست پىكردى ھېرشىكى رىك . وە ھەر يارىزانىك لە شوئىنىكى گونجاو دەوہستىت بە پىپى بارى يارىبەكە كە پىشتر نەخشەى بۇ كىشراوہ . لەبەر ئەوہى ئەم قۇناغە بە شەپۆلى سىيەم دادەنرىت وە دواكەوتەى بەردەوامى شەپۆلى دووہمە(ھېرشى خىراى بەكۆمەل) بە توندى بەيەكەوہ بەستراوہ و بەبەردەوامى و رىپرەوہى جوولەيى . وە گواستەنەوہ لە نىوان قۇناغەكانى دووہم و سىيەم بە رىپرەوہى لە دواى يەك بىت وە بەشىوہىەكى جوولەيى بەردەوام بەيەكەوہ بەسترايىت بەبى ئەوہى ماوہ لە نىوانىياندا ھەبىت(ھەسانەوہ) ، وە لەم قۇناغەدا زۇر پىويستى بە بىركردنەوہ ھەيە و بىركردنەوہىەكى جوولەيى خىرا بۇ ئەوہى لە ھەر چىركەيەكدا مەترسى بىخاتە سەر تىپى بەرامبەر و كۆتايى بەھېرشەكە دەھىنرىت ھەر كاتىك بارى يارىزانەكان گونجاو بىت .

وہ ھەر يارىزانىك لە قۇناغى دروستكردى ھېرش شوئىنەكى گونجاو داگىردەكەن (لىرەدا بارى ھېرشى دەست پى دەكات) وە بەچاك دەزانرىت سى ھېرشبەر بەشىوہىەكى خىرا رابكەن بەرەو ئاراستەى گۆلى بەرامبەر (ركابەر) برۆن و بۇ ئەوہى ھىچ دەرفەتىكى پشوودان نەبەخشە تىپى بەرگرى خويان رىك بىخەنەوہ بە مەرجى سى يارىزانەكەى ترى ھېرشبەر يەكسەر بەدواوہيانەوہ بن بۇ پالپشت كىردىيان . وە ئامانچ لەم رىگەيە ئەوہىە كە ژمارەى يارىزانەكانى ھېرشبەر لە يارىزانەكانى بەرگرىكەر زياتر بىت ، ئەويش بەھاوكارى و خۇگونجاندىن لەگەل يەكتر بۇ ئەوہى بۇ ئەوہى بۇشايى بىخەنە نىوان يارىزانەكانى بەرگرى وە رىزەكانىيان تىك بدەن ئەويش بە پاسدان لە نىوان يارىزانەكان و گەشىتىيان بە شوئىنى دىيارىكراو نىك ناوچەى گۆلچى(ئاراستەكردى تۆپ بەرەو گۆل) بۇ ئەوہى يارىزانەكان كارى تر جىبەجى بكەن كە بۇيان دەروخسىت ، وەكو دەست بەسەرداگرتنى يارىزان بە ياسايى (الحجز) و فىلگىردن وە دواتر ھەلى باشى بۇ بگونجىت بۇ ئاراستەكردى تۆپ بەرەو گۆل ، ھەر وەكو روونكراتەوہ لە وئىنەى ژمارە(8) .

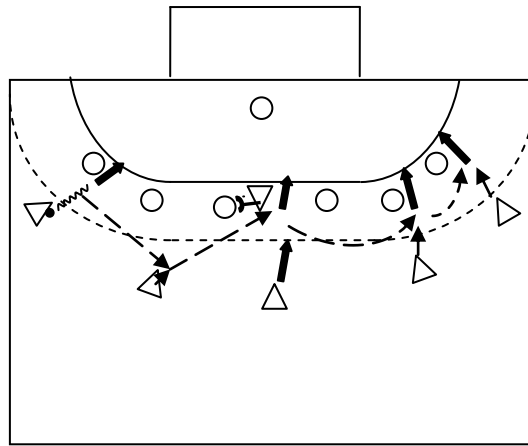

وئىنەى (8)

روونكردەوہى قۇناغى دروستكردى ھېرش(ھېرشى مەلئەندەكان)

2-1-4 قۇناغى كۇتايى ھىنانى ھېرش (ھىل برين) :

ئەم قۇناغە بە دوا قۇناغى ھېرش دەژمىردىت ، ئەمەش بە پاشماۋى تەۋاۋى تىيى بەرگىكەر دەبى ، ئامانچ و مەبەست لەۋەدایە ئەۋەپە كە گۆل تۇمار بىرئەت لە رىگە ئۇ ھو يارىكردنەى پىشتر لەسەرى رىگەۋتوون . بۇيە دەبى ھەر يارىزانىك تۋانای ھەبى لەسەر تەۋاۋ ئەنجامدانى كارامەيىھەكانى ھېرشىردن . ئەم قۇناغەش بەۋ خاسىتە ناسراۋە كە يارىكردنى تىادا يەكجار خىراپە ، جگە لە تۋوند جولانەۋە كە پەيۋەندە بە ھەۋلداھەكانى كىردنەۋەى كۈنە بەرىك لە رى جىبەجىكردنى يەك لەۋ ھەموو شىۋەكارىيە ھېرشىردنە بە ھاۋىشتى تۇپ لە گۆلى بەرامبەر(ركابەر) . ۋە بە دەستەۋاژەپەكى نر درىژ بوۋنەۋەپەكە بۇ قۇناغى دروستبوۋنى(بىيات نانى) ھېرش لە مەلئەندەكان كە ئەمەش بە پىشت بەستىن بە ھەندى لە شىۋەكارىيە سەرەككىيەكانى ھېرشىردن ئەنجام دەدرىت ، بەمەبەستى پارىزگارى كىردنى لەسەر كۈنەبەرى بە نىۋانەكان (بۇشايىھەك) بۇ چەند ساتىك تا ماۋە بىرئەت بە ھېرشبەر بۇ ئەۋەى ھەلىك ۋەربىگىرئەت و تۇپەكە بۇ گۆلى بەرامبەر (ركابەر) بەۋاۋىزىت بەبى بىزاركىرنىك(تەگەرەپەك) لەلەپەن بەرگىكەر، يان بەدەست ھىنانى پەنارتى(لىدانى 7 م) يان پەيدابوۋنى بۇشايى لەسەرۋى يارىزانانى بەرگى بۇ ئاراستەكىرنى تۇپ بۇ گۆل ، ئەۋەش مانا ئەۋە دەگەپەنىت كە قۇناغەكە كۇتايى ھات بەسەرگەۋتوۋى ، لىرە يارىزانەكان بە تەنبا پىشت ناپەستىت بە شىۋەكانى بىنەرەتى بەلگو دەبىت جوۋلەۋ ماندوۋبوۋنىك ھەبىت لە يارىزانەكانى ھېرشبەر پىش دەست پىكردنى ئەم قۇناغە . لەكاتى دەست پىكردنى قۇناغى ھېرشىردن و جىگىرۋوۋنى يارىزانەكانى بەرگى ، ھەرچەندە تىپ ژمارەپەكى زۇر لە شىۋەكان و كىردارەكانى ھېرشىردن شارەزا بىت لە بەكارھىنانى و بەشىۋەپەكى جۇراۋجۇر و لە ناكاو ئەۋا ھەۋلداھەكەيان سەرگەۋت و دەبىت ، ھەر ۋەكو روونكراۋە لە شىۋەى ژمارە (9) .

ۋىنەى (9)

روونكىردنەۋەى قۇناغى كۇتايى ھىنانى ھېرش (ھىل برين)

2 – 2 شىۋەكانى ھېرشىردن :

شىۋەكانى ھېرشىردن بىرىتىپە لە بىرپاردانى تىپ لەسەر مەلئەند(ناۋەند) و شوۋىنى گەنجاۋى يارىزانەكان لەكەل دەست نىشانكىردنى ئەرك و كارى ھەر يارىزانىك لە مەلئەندەكانى يارى ھېرشىردن . ئەم كارىگەرەنەى خوارەۋە دەبنە ھۇى پىكھاتنى شىۋەكارى ھېرشىردن :
1- پىكھاتنەى بەرگى ركابەر ، ھىزەكەى يان لاۋازى لە بەرگىكىردنى .

2- شىۋازى جولەى ھېرشى تىپى ھېرشبەر .

3- تواناكانى تىپ بۇ دابىنكردن و دئىابوون له بهرگرى كردنهكهى له ساتى كردارى ھېرشبردندا .

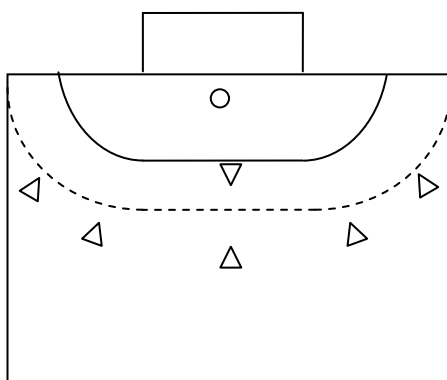
شىۋهكارىهكانى ھېرش دابەش دەكرى بەپى دابەش بوونى يارىزانە ھېرشبەرەكان له ناوچەى ھاویشتى
دوور و ناوچەى ھاویشتنى نزيك بۇ گۆل ، وه ئەو شىۋهكارىانەى كه زۆر بەكارديت لهلايهن تىپ ئەوہيه :
(1 : 5) ، (2 : 4) ، (3 : 3) ، (4 : 2)

2- 2- 1 شىۋهكارى (پىكھاتەى) ھېرشردنى (1 : 5) :

ئەم شىۋهكارىه(پىكھاتەيه) بەكارديت بۇ ھيوركرندنەوہى يارى يان كاتىك تىپ دەپەويت كات بەدەست
بەينىت(كات بەفیرۆ بدات) بە تايبەتى له خولەكانى كۆتايى يارى ، وه ئەم شىۋهكارىه(پىكھاتەيه) له (5) پىنج
يارىزانى ھىلى دواوه (واتە ناوچەى ھاویشتنى دوور) و (1) يەك يارىزانى نزيك گۆل (واتە يارىزانى ھىلى بازنە)
(اللاعب الدائرة) پىك ديٹ ، زۆر پىويستە ئەو يارىزانى كه له نزيك گۆل (يارىزانى بازنە) (اللاعب الدائرة) يارى
دەكات بىرىكى فرەوانى ھەبىت و دوور بىت له خۇپاراستن ، بەلام يارىزانەكانى ھەردوو گوشە (لاكان) كارەكانيان
تايبەتمەندى ھەيه له سەرقال كردنى يارىزانەكانى بەرگرى و ھەولدان بۇ رزگاربوون لىيان وەرگرتنى تۆپەكە و
ھاویشتنى بەرەو گۆل ، كەچى يارىزانانى ھىلى دواوه خاوەن بالايەكى دريژن و له ھاویشتنى تۆپ له دورەوہ بۇ گۆل
چالگن و خاوەن رەفتار و رەوشتى باشن ھەر وەكو روونە له ويئەى (10) .

- ئەم شىۋهكارىيە (پىكھاتەيه) بەكارديت لەم بارانەى خوارەوہ :

- 1- لاوازی گۆلچى له گەراندنەوہى تۆپى دوور .
- 2- لاوازی يارىزانانى بەرگرى و بەژن كورتیان .
- 3- پاراستنى تۆپ بۇ كاتىكى زياتر لەلاى خۇيان .
- 4- باشى يارىزانانى ھېرشبەر كه توانايان ھەيه له دورەوہ تۆپ ئاراستەى گۆل بكەن .
- 5- يەك يارىزانى باشيان ھەيه كه له ھىلى بازنەيى(نزيك گۆل) يارى بكات .

ويئەى (10)

روونى شىۋهكارى (پىكھاتەى) ھېرشردنى (1 : 5)

2-2-2 شېۋەكارى (پېكھاتەى) ھېرشىردنى (4 : 2) :

شېۋەكارى بنەرەتییەكە پېك دىت لە (4) چوار ياريزانى ناوچەى دوور (شوینى ھاویشتنى دوور بۇ گۆل) وه (2) دوو اريزانی ناوچەى ھاویشتنى نزيك يازنەى گۆل ، ھەر وهكو وینەى (11) .

- ئەم شېۋەكارىیە (پېكھاتەى) بەكاردىت لەم بارانەى خوارەوه :

1- كاتېك تىپەكە خاوەن ھېرشبەرانى دواوه بېت لە (2 - 4) ياريزان و بە خاسیەتى ھاویشتنى دوورەوه بۇ گۆل ناسراوبن .

2- كاتې تىپەكە خاوەن ياريزانى پېشەوه بېت و توانای پەرتهوازی كردنى (تشتیت) ئاگادارى ياريزانانى بەرگرى ھەبى و بتوانى كونهبەر لە ریزەكانیان دروست بكات تا ياريزانانى ھىلى دواوه بتوانن تۆپەكە بۇ گۆل بھاویژن .

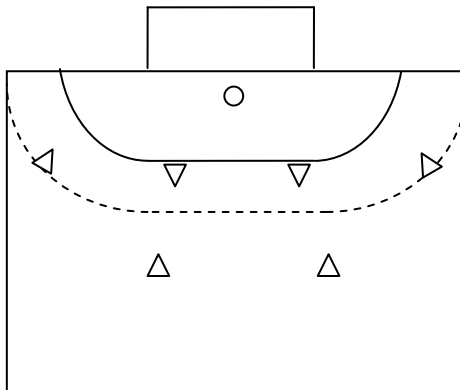
- بۇ بەكارھىنانى ئەم شېۋەىە پېۋىستە ئەمانە ھەبن :

أ - ژمارەيك لەو ياريزانانەى كە خاوەن بالايەكى درېژو ئاستىكى زۆر بەرز لە تواناو كارامەىى لە ھاویشتنى تۆپ بەرەو گۆل .

ب - بوونى زياتر لە چەند ياريزانىك توانای ياريكردنیاں بە دەستى چەپ ھەبیت لەتەك ئەو ھاوريانەى كە توانای ياريكردنیاں ھەبە بە دەستى راست ئەووش ئاستى شېۋەكارىیەكە بەرز دەكاتەوه .

ج - توانای ياريزانانى سەر بازنە لە چاودیرى و بەدواچونەوهى تۆپە ھەلگەراوھكان و داگیركردنى ئەو كونهبەرانەى لە ئەنجامى جولەى ياريزانانى بەرگرى دروست دەبیت(دیتە كايەوه) .

د - مسۆگەركردنى تۆپەكە لە لايەن ياريزانانى ھىلى دواوه .

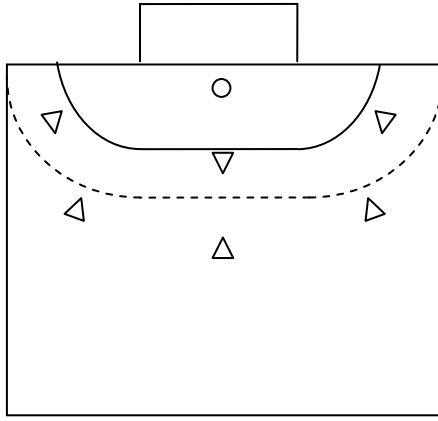
وینەى (11)

روونى شېۋەكارى (پېكھاتەى) ھېرشىردنى (4 : 2)

2-2-3 شېۋەكارى (پېكھاتەى) ھېرشىردنى (3 : 3) :

ئەم شېۋەىە بەكاردىت كاتېك (3) سى ياريزانى شارەزای ھەبیت لە ھاویشتنى تۆپ لە دوورەوه بۇ گۆل وه (3) سى ياريزانى شارەزای تريشى ھەبیت كە لە نزيك گۆل يارى بكات (ياريزانى بازنە) ھەر وهك لە وینەى (12) .

وه ئەم شېۋەىە بە ھېرشىردنى كاريگەر ناو دەبردىت وه لە لايەن ياريزانانى شارەزاو بەتوانا جىبەجى دەكریت ، وه بە يەكېك لە شېۋەكارىە گرانهكان دادەنریت وه پېۋىستى بە كۆشى جەستەىى و ھونەرى كارامەىى بەرزوو يارمەتيدان و تىگەيشتن ھەبە لە نيوان ياريزانەكان .

وېنەى (12)

روونى شېۋەكارى (پېكھاتەى) ھېرشىردنى (3 : 3)

2- 2- 4 شېۋەكارى (پېكھاتەى) ھېرشىردنى (2 : 4) :

شېۋەى بنەرەتتېيەكە پېك دېت لە (2) دوو يارىزانى ناوچەى دوور (ھاوېشتىنى دوور بۇ گۆل) ۋە (4) چوار يارىزانى ناوچەى ھاوېشتىنى نىزىك بازىنەى گۆل ھەر ۋەكو شېۋەى (13) .

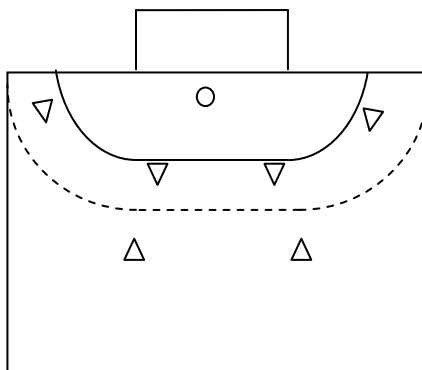
ۋە ئەم شېۋەكارىيە بەكار دېت كاتىك دوو يارىزانى شارەزايان ھەيە تواناى ئاراستەكردنى تۆپى ھەيە لە دوور ۋە بۇ گۆل ، ۋە لە ھەمان كاتدا تواناى يارىكردنىان لە نىزىك بازىنەى گۆل ، ۋە ھەر ۋەھا (4) چوار يارىزانەكەى تر تواناى ھاوېشتىنى تۆپيان ھەبېت نىزىك بازىنەى گۆل .

- لە پېناو بەكار ھېنانى ئەم شېۋەكارىيە پېۋىستە ئەمانە ھەبن :

1 - پارىزگارى لەسەر مسۆگەر كردنى تۆپەكە لەلاى ھېرشبەرەكان .

2- بوونى ھەندى لە يارىزان كە خاۋەن تواناى يارىكردنىان ھەيە لە ھەردوو ناوچەى دوواۋە ۋە پېشەۋە يارى بىكەن.

3 - تواناى تىپ لە لە گواستەۋەى بارگرانى ۋە قورسايى يارىبەكە زۆر بە كارامەيى لە ناوچەى دوواۋە بەرەۋ ناوچەى ناوچەى پېشەۋە يارىگا ، ۋە بە پېچەۋانەۋەش لە رېگەى جولەكردنى يارىزانەكان بە تۆپەۋە يان پاسدانى ۋە ھەر ۋەھا تواناى جولەكردنى لەلايەك بۇ لايەكى تر .

وېنەى (13)

روونى شېۋەكارى (پېكھاتەى) ھېرشىردنى (4 : 2)

2 - 3 رېځگه گرتن (الحجز) :

نهم رځگه يه كيک له ياريزانه کاني تپي هيرشبر نه نجام ددهات بو هاوکار يکردني هاوړيکاني بو گه يشتنه گولي تپي به رامبهه به بي نه وهى هيچ کوسپيکي ياريزاني بهرگري بکات نه وپش به ديار يکردني جولانه وهيان له لايه نهم ياريزانه .

يان هه ولداني يارمه تپيه له نيوان دوو ياريزان يان زياتر بو هه ولدان به که مکردنه وهى جووله ي ياريزانه کاني بهرگري بو نه وهى يه كيک له ياريزانه کاني هاوړي بگات به شوپنيکي گونجاو بو شو تکردن (بو ثاراسته کردني توپ به رهو گول) يان به دروستکردني ناوچه يه که که دوور بيټ له چاوډيري بهرگري بو چوونه ژووره وهى بو گول (برين) .

وه کرداري رځگه گري (الحجز) دهبيټ ياريزانه که به ناو قهه رځگه گريکه بکات ، وه نه گهر جوولانه وهى رځگه گري پيش وهخت کرا نه وا ياريزانه که ناچار دهبيټ ههردو دهستي يان ههردو پي يان ناو که مبهري به کار بهيټ نه ممش وا ناسراوه له رووي ياساييه وه هه له بيټ نه گهر روويدا ، له بهر نه وهى ياريزاني بهرگريه که ههست پي دهکات رځگاي لي دهگريټ . له بهر نه وهى جووله ي رځگه گرتنيکي له ناو زور کار يگه رتر و بشتره به تايبه تي نه گهر ياريزاني هيرشبر خو ي له ياريزاني بهرگري دوور بخاته وه و بچيټه ژووره وه (برين) به خيري ي به بي جيري له جووله کهي ، نه وپش به به جووله ي فيرکردن (الخداع) بو يه كيک له لاکاني به پيچه وانهي جووله کهي . وه نه و ياريزانانهي که هه لدهستي به رځگه گرتن روو له ياريزاني بهرگري دهکات له لاي راده وهستي به بي نه وهى ههست به وه بکات که رځگه ي لي دهگريټ ، وه کاتيک ياريزاني هيرشبر دهست دهکات به کرداري رځگه گرتن به خيرا رادهکات بو لاي نه و ياريزانه که دهيه ويټ رځگاي لي بگريټ وه نه ممش يان به رځگه گرتني له پيشه وه يان رځگه گرتني له لاکان (له تهنشت) يان رځگه گرتني پشته وه ناو دهبردريټ . وه دهبيټ نه و ياريزانه ي که رځگه گرتووه دواتر به ديار يکه ويټه وه بو ياريکردن پاش نه وهى که بسه رکه وتووي کرداري رځگه گرتني نه نجامدا وه دواتر شوپنه کهي بگوزيټ بو شوپنيکي تر دوور بيټ له چاوډيري کردني ياريزانانې بهرگري . نه ممش به هه ماهه ننگي له نيوان ياريزانه کاني تپي هيرشبر دهبيټ . کرداري رځگه گرتن دهبيټ خيرا بيټ بو تيکداني ريزه کاني ياريزانه کاني بهرگري ، وه له هه مانکاتدا دهبيټ بهرگريکه ران دهبيټ ههست به وه نه کات که رځگري لي دهکريټ بو نه وهى تواناي نه بيټ بو رزگاري کردني خو ي له ياريزانه که ، وه رځگه گرتن دهبيټ به شوپنه يه کي ياساي بيټ و ياريزاني رگه گرتن جهسته ي به کار بهيټ .

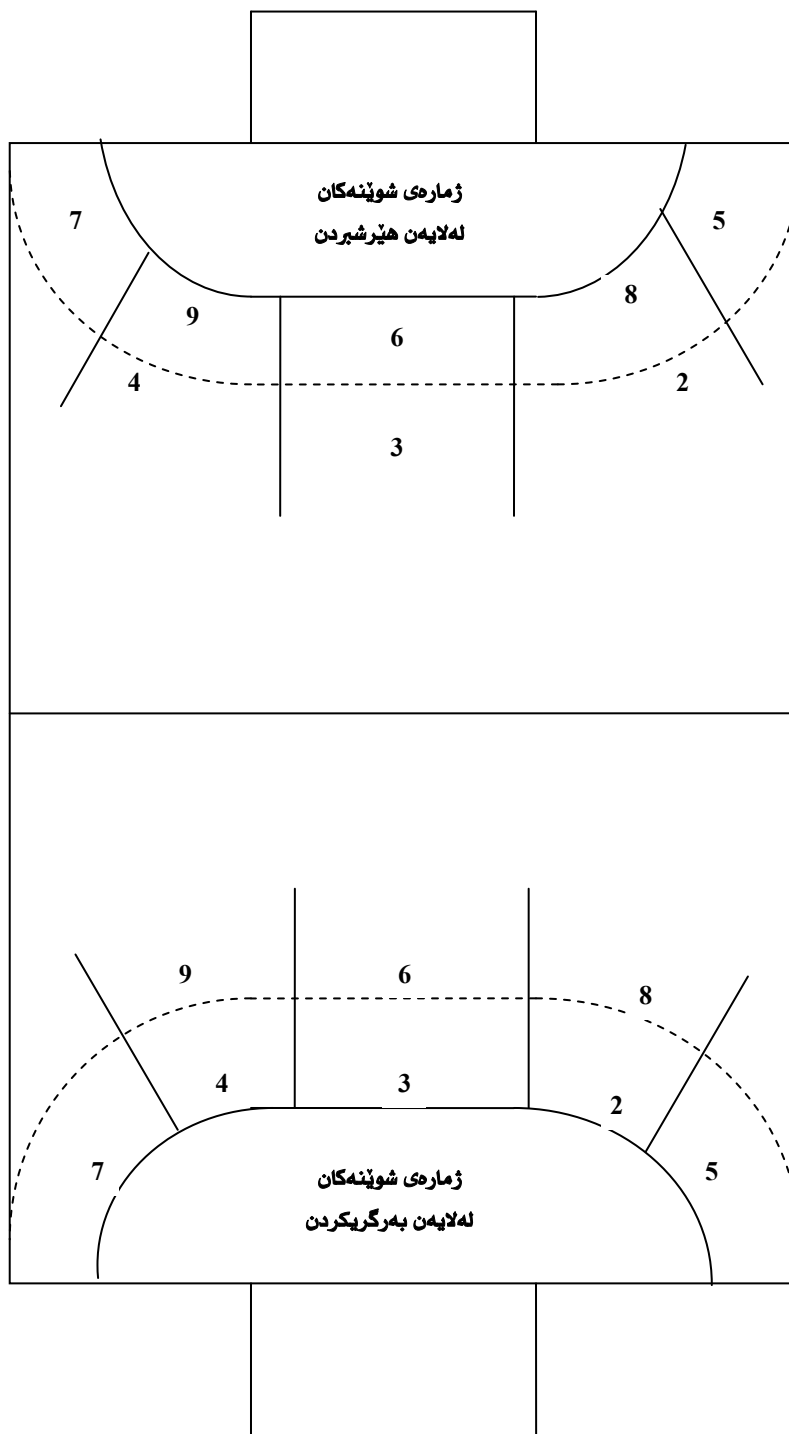
2 - 4 نالوگوري شوپنه کانيان (تغير المراكز) :

کرداري نالوگور يان گورينه وهى شوپنه کانيان (ناوچه کانيان) له نيوان دوو ياريزاني هيرشبر يان زياتر به شوپنه يه کي يه کتر بهر که له رځگه ي راکردن له بهر دهه ياريزانه کاني بهرگري رووددهات بو نه وهى له توانايان بيټ بو شاييه که بکه نه وه له نيوان ياريزانانې بهرگري بو نه وهى له و رپيه وه بچنه ژووره وه له گولچي نزيک ببنه وه بو شووت کردن بو گول ، يان پاسدان له نيوانياندا يان شووت ياريزاني بازنه (ياريزاني نزيک گول) (لاعب الارتكاز) نه گهر دوور بيټ له چاوډيري بهرگريکه يان سود وهرگرتني له رځگه گرتني ياريزاني بهرگري له لايه نهم ياريزاني بازنه بو بريني وچوونه ژووره وهى ، وه نهم نالوگوره ي له نيوان هيرشبره کان چ به توپ بيټ يان به بي توپ بي ، هه وه کو ياريزانه کاني سوچي که هه لدهستي به نه نجامداني گورينه وهى شوپنه کانيان .

وه نامانجي سه ره کي له کرداري نالوگوري شوپنه کاني ياريزانانې هيرشبر بو تيکداني ريزي

ياريزانەكانى بەرگرييە بۇ ئەوۋى لەم رېنگايەوۋە بە ھەئە لە شوپنەكانيان جوولە بىكەن بۇ لاكان و پالەپەستويان لەسەر دروست دەبېت ئەويش بە گۆرىنى شوپنى ياريزانەكانى ھېرشبەرەكان بەبەردەوامى بو گۆل تۆمارکردن لەم رېنگەيەوۋە ، يان بۇ تىكدانى ريزى ياريزانەكانى بەرگرى بۇ ئەوۋى لە يەك شوپن كۆيان بىكاتەوۋە لە ناو ياريگا يان گەمارۆداريان لە نيوان ھەردوو ھىلى ھاويشتنى سەربەست و ناوچەى گۆلچى و شونكردى تۆپ بۇ گۆل لەو شوپنەى كە دوورە لە چاودىرى بەرگريكەران .

ناوچه‌کانی یاریکردن له‌لایه‌ن هێرشبردن و به‌رگریکردن له تۆپی ده‌ستدا

ژماره‌ی شوپنه‌کان له‌لایه‌ن هی‌رشردن

- شوپنی ژماره (2) یاریزانی یارمه‌تیدەر(بال) یان ئیدمیری دواوه له‌لای راست .
- شوپنی ژماره (3) یاریزانی دابه‌شکار یان دروستکهری یاری .
- شوپنی ژماره (4) یاریزانی یارمه‌تیدەر(بال) یان ئیدمیری دواوه له‌لای چهپ .
- شوپنی ژماره (5) یاریزانی گۆشه یان لایه‌کان له‌لای راست .
- شوپنی ژماره (6) یاریزانی بازنه یان (ارتکاز) .
- شوپنی ژماره (7) یاریزانی گۆشه یان لایه‌کان له‌لای چهپ .
- شوپنی ژماره (8) یاریزانی گۆشه یان بازنه (ارتکاز) کاتی ده‌جولای بۆ له‌لای راست .
- شوپنی ژماره (9) یاریزانی گۆشه یان بازنه (ارتکاز) کاتی ده‌جولای بۆ له‌لای چهپ .

ژماره‌ی شوپنه‌کان له‌لایه‌ن به‌رگریکردن

- شوپنی ژماره (2) یاریزانی به‌رپرس له به‌رگریکردن دژی یاریزانی(بال) له‌لای راست .
- شوپنی ژماره (3) یاریزانی به‌رپرس له به‌رگریکردن دژی یاریزانی بازنه .
- شوپنی ژماره (4) یاریزانی به‌رپرس له به‌رگریکردن دژی یاریزانی(بال) له‌لای چهپ .
- شوپنی ژماره (5) یاریزانی به‌رپرس له به‌رگریکردن دژی یاریزانی گۆشه له‌لای راست .
- شوپنی ژماره (6) یاریزانی به‌رپرس له به‌رگریکردن دژی دروستکهری یاری له ناوه‌راست .
- شوپنی ژماره (7) یاریزانی به‌رپرس له به‌رگریکردن دژی یاریزانی گۆشه له‌لای چهپ .
- شوپنی ژماره (8) یاریزانی به‌رپرس له به‌رگریکردن دژی دروستکهری یاری کاتی ده‌جولای بۆ له‌لای راست .
- شوپنی ژماره (9) یاریزانی به‌رپرس له به‌رگریکردن دژی دروستکهری یاری کاتی ده‌جولای بۆ له‌لای چهپ .

- ئەركەكانى ھەردوو نوبۇزىوان پېش وە لەكاتى وە دوای يارىکردن چىيە ؟

أ - پېش يارىکردن :

- 1 - ھەردوو نوبۇزىوانەكە چاودىرى رەشتى يارىكەرەكان و كارگىرانى تىپ دەكەن لەو ساتەى دېنە ناو يارىگا تا دەرچوونيان .
- 2 - ھەردوو نوبۇزىوان بەرپرسن لە پشكنىنى يارىگا و گۆلەكان و تۆپەكان پېش دەست پىكردنى يارىيەكە ، وە بريارى ئەو تۆپە دەدەن كە يارى پىدەكرىت .
- 3 - ھەروەھا نوبۇزىوانان جەخت دەكەن لە ئامادەبوونى ھەردوو تىپ بە جل و بەرگى گونجاو و ياساى .
- 4 - ھەردوو نوبۇزىوانەكان پشكنىنى ئەنكىتى تۆماركردنى ناوى يارىزانان و كارگىرى و كەل و پەلەكان دەكەن .
- 5 - ھەردوو نوبۇزىوانان جەخت دەكەنەو لەوەى كە ژمارەى يارىزانان و دەستەى كارگىرى تىپەكان لە ناوچەى ئالوگۇزىنى يارىكەران بەو پىيەى كە ژمارەكەيان بۆ دانراوہ ، وە ھەروەھا جەخت دەكان لە ديارىكردنى ناسنامەى كارگىرى بەرپرسى تىپەكە بۆ ھەر تىپىك .
- 6 - يەككە لە نوبۇزىوانەكان تىر و پشك ئەنجام دەدات بە ئامادەبوونى نوبۇزىوانەكەى تر و كارگىرى بەرپرسى ھەر دوو تىپ .

ب - لەكاتى يارىکردن :

- 1 - ھەردوو نوبۇزىوانەكان بەرپرسن لەبەردەوام بوونى يارىيەكە بەپىي ياساكانى يارى، وە بەرپرسن لەسەر سزادانى ھەر سەرپىچىكە.
- 2 - ھەردوو نوبۇزىوانەكان بەرپرسن لە تۆماركرى گۆلەكان .
- 3 - ھەردوو نوبۇزىوانەكان بەرپرسن لە تۆماركردنى تىبىنيەكان لەسەر كارتى زەرد وە راگرتن بۆ ماوہى دوو خولەك و دوورخستەوہكان .
- 4 - ھەردوو نوبۇزىوانەكان بەرپرسن لە چاودىرىكردنى كاتى يارى .

ج - دوای يارىکردن :

دوای كۆتايى ھاتنى يارى ھەردوو نوبۇزىوانەكە بەرپرسن لە تەاوكردى ئەنكىتى يارىيەكە بەشىوہىەكى راست و دروست ، وە دەبىت لە راپۆرتەى يارىيەكە بارەكانى دوورخستەوہ روون بكرىتەوہ (واتە رەشتى ناوہرزى زۆر گەورە و نالەبار) .

- ئەرکەکانى تۆمار و کاتگر چىيە لە تۆپى دەست؟ ۋە ئەو بەرپرسىارىيەت و ھاوبەشەى لە نىۋانىندا ھەيە چىيە ؟

أ – ئەرکەکانى تۆمار :

- 1 – تۆمارکار بەرپرسى سەرەككیە لەسەر لیستی ناوی تىپەکان ، ۋە كاغەزى ئەنكىت .
- 2 - تۆمارکار بەرپرسى سەرەككیە لە چوونەژوورەۋەى ئەو يارىزانانەى كە دواى دەست پىكردنى يارى دەگەنە يارىگا ، ۋە ھەرۋەھا چوونە ژورەۋەى ئەو يارىزانانەى كە بۆيان نىيە بەشدارى يارى بكەن .

ب – ئەرکەکانى کاتگر :

- 1 - کاتگر بەرپرسى سەرەككیە لەسەر كاتى يارى ، ۋە كاتى بپراو ، ۋە كاتى پراگرتنى يارىزانانى پراگراو .
- 2 – لە كاتى نەبوونى كاتزمير و تابلۆى ھەئاسراوى گۆلى گشتى ، پىويستە لەسەر كاتگر ئاگادارى ھەردوو لىپرسراوى كارگىرى تىپەكان بكاتەۋە كە كاتى يارىيەكە چەند بەرپۆۋەچوۋە و چەند ماۋە ، بەتايبەتى دواى كاتى بپراو .
- 3 – تەنيا كاتگر بەرپرسى لەسەر پراگرتنى يارى ۋە ئەگەر زۆر پىوست بىت .

- پرسە ھاوبەشەكان لە نىۋانىندا ؟

- 1 – چاودىرىكردنى ژمارەى يارىزانەكان و كارگىرى ھەردوو تىپ لە ناوچەى ئال و گۆرکردن .
- 2 – چوونە ژوورەۋە و ھاتەنە دەرەۋەى يارىزانەكانى گۆراو .

ھېماكانى دەست

3- لېدان

2- تەپ تەپەي ناپاسايى

1- چوونە ناو ناوچەي گۆل

6- گەمارۆدان ، گرتن ، پائنان

5- ھەئەي ھېرشبەر

4- گلدانەھەي تۆپ زياتر لە
(3) چرکە يان زياتر لە (3)
ھەنگاو

9- پاريزگار يکردن بۇ ماوھەي (3م)

8- ئاراستەي ھەئەدانى لا

7- ئاراستەي ھەئەدانى سەربەست

12- كۆن

11- يارى نىڭگە تىفانە

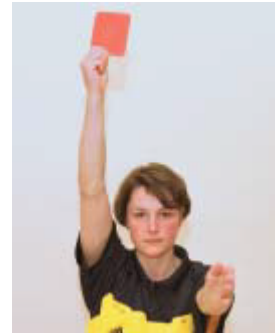
10- ھەئدانى گۆلچى

15- كاتى دابراو

14- راگرتن بۇ ماوھى (2) خولەك

13- ئاگەدار كىر كىر دىنەو (كارتى زەرد)
ئاگەدار كىر كىر دىنەو (كارتى سۆر)

17 – ھىماي ئاگەدار كىر دىنەوھى يارى نىڭگە تىف

16 – پىڭگە پىدان بە (2) كەسى شىاو بۇ
نىو يارىگا لە كاتى دابراودا

سهراچاوهكان

- 1- احمد خميس راضي السوداني وجميل قاسم محمد البديري ؛ موسوعة كرة اليد العالمية، ط 1: (لبنان، مؤسسة الصفاء للمطبوعات، 2011).
- 2- صبحي احمد قبلان؛ كرة اليد(مهارات-تدريب-تدريبات-اصابات)، ط1:(عمان، مكتبة المجتمع العربي للنشر والتوزيع، 2012) .
- 3- ضياء الخياط ونوفل محمد الحيايلى؛ كرة اليد:(الموصل، مديرية دار الكتب للطباعة والنشر، 2001).
- 4- ضياء الخياط وعبدالكريم قاسم غزال؛ كرة اليد:(الموصل، مديرية دار الكتاب للطباعة والنشر، 1988).
- 5- فتحي احمد هادي؛ التدريب العملي الحديث في رياضة كرة اليد - التدريب-النظريات-التطبيق-الطرق-الوسائل الفسيولوجيا-انتاج الطاقة-التخطيط:(الاسكندرية، مؤسسة حورس الدولية، 2010).